Завдання до практичного заняття №10

Тема: Відчуття і сприймання як пізнавальні психічні процеси

Завдання 1. Фізіологічне підґрунтя відчуттів

Після тривалого перебування в темному приміщенні людина виходить на яскраво освітлену вулицю. Спочатку світло здається їй надто інтенсивним, але через деякий час очі пристосовуються до освітлення.

Запитання:

1. Які фізіологічні механізми забезпечують виникнення зорових відчуттів?
2. Яке явище спостерігається в описаній ситуації?
3. Яке значення має адаптація для життєдіяльності людини?

Завдання 2. Класифікація відчуттів

Під час прогулянки людина відчуває прохолодний вітер на обличчі, чує спів птахів, бачить яскраві квіти та відчуває втому в ногах.

Запитання:

1. Які види відчуттів виникають у цій ситуації?
2. До яких груп за місцем розташування рецепторів можна віднести ці відчуття?
3. Яку інформацію про навколишнє середовище та власний організм вони забезпечують?

Завдання 3. Пороги чутливості

У тихій кімнаті людина чує ледь помітне цокання годинника. Коли в кімнаті починають розмовляти кілька людей, вона перестає його помічати. Щоб знову почути цокання, їй потрібно зосередитися на звуці.

Запитання:

1. Як співвідносяться сила подразника та поріг чутливості?
2. Чому фонові звуки можуть ускладнювати виявлення слабкого звукового подразника?

Завдання 4. Взаємодія відчуттів

Під час застуди людина помічає, що звичні страви здаються їй менш ароматними та не такими смачними, як зазвичай.

Запитання:

1. Які види відчуттів взаємодіють у цій ситуації?

2. Чому погіршення нюху може впливати на сприймання смаку їжі?
3. Як цей приклад демонструє взаємозв’язок різних сенсорних систем?

Завдання 5. Ідеалістичне та матеріалістичне розуміння відчуттів

Двоє дослідників обговорюють природу відчуттів. Перший стверджує, що відчуття є результатом впливу об’єктивно існуючих предметів і явищ на органи чуття. Другий наголошує, що людина має безпосередній доступ лише до власних переживань, тому не може беззаперечно стверджувати, що світ існує незалежно від свідомості.

Запитання:

1. Які філософські позиції представлені в поглядах дослідників?
2. У чому полягає відмінність матеріалістичного та ідеалістичного розуміння відчуттів?
3. Як кожна з позицій пояснює зв’язок між свідомістю та об’єктивною дійсністю?